

Olof Jonasson: Kaffet och Kaffeländerna. Kooperative förbundets bokförlag. Stockholm 1932. 461 S. 8°. Med talrige Illustrationer og Kort.

Denne indholdsrige Monografi er en geografisk Undersøgelse med det Formaal at udfinde Kaffens Dyrkningsmuligheder, d. v. s. Belliggheden og Størrelsen af *Coffea arabicus* potentielle Dyrkningsomraader. Naar Forfatteren har udvalgt netop Kaffen som Genstand for sin Undersøgelse, beror dette ikke alene paa denne Plantes store økonomiske Betydning, men ogsaa paa det Forhold, at Kaffen indenfor Troperne kan opfattes som en Indikator for Klimaformer, der er forholdsvis heldige for den hvide Mand, selv om de ikke alle Vegne tillader permanent europæisk Bosættelse.

Undersøgelsen omfatter alle Jordens Kaffelande, gør Rede for deres Kaffedyrkning i dens Afhængighed af naturgivne Faktorer, og naar i hvert enkelt Tilfælde frem til et begrundet Skøn over Dyrkningens potentielle Omfang. Brasilien er Undersøgelsens vigtigste Omraade, ikke alene fordi det meste af Jordens nuværende Kaffeproduktion foregaar der, men ogsaa fordi Dyrkningsformerne og Naturforholdene er bedre kendte i Brasilien end i næsten alle andre Kaffelande. De Resultater vedrørende Kaffedyrkningens Afhængighed af Naturen, som Forfatteren har opnaaet ved Undersøgelsen af de brasilianske Forhold, finder han i alt væsentligt bekræftet ved Jævnførelse med Forholdene i de andre Kaffelande.

Kaffens Varmegrænse — eller rettere dens Varmefugtighedsgrænse, thi en høj Temperatur synes ikke i og for sig at umuliggøre Kaffedyrkning — ligger nærved 27° Isoterme for den varmeste Maaned. Kuldegrænsen ligger i Nærheden af 13° Isoterme for den koldeste Maaned; det afgørende er her, at Kaffebusken ikke taaler Frost. Mellem Isotermerne 27° for den varmeste og 13° for den koldeste Maaned ligger altsaa Kaffedyrkningens potentielle Omraade. Grænserne indsnævres dog yderligere derved, at Middelttemperaturen for Aaret ikke maa være under 16° å 17° og ikke over 25°, samt at Nedbøren maa være tilstrækkelig, og at der maa være en udtalt Tørtid. Kravene til Nedbøren afhænger af Fordampningens Størrelse; i Almindelighed ligger Tørhedsgrænsen ved ca. 1000 mm aarlig Nedbør. En Tørtid er nødvendig, ikke alene for Kaffebuskens Trivsel, men ogsaa for Modningen og Høsten. En vis Højde over Havet synes ogsaa nødvendig. I hvert Fald dyrkes *Coffea arabica* saa godt som udelukkende i tropiske Højlande. Den nedre Grænse sættes vel undertiden af Temperatur- og Fugtighedsforhold; men ogsaa andre Faktorer gør sig gældende. Højlandet er forholds-

vis rigt paa Solskin og friske Vinde, hvilket er heldigt for Kaffe-busken.

Indenfor de Omraader, hvis Klima tillader Kaffedyrkning, er det dog kun en Brøkdel af Arealet, der virkelig egner sig herfor. Kaffe-busken stiller meget store Krav til Jordbunden; den trives kun i dyb, humusrig, porøs, veldrænet Jord. Endvidere synes det, at Jorden ikke maa være for kalkholdig. Hertil kommer lokale Vind- og Vandforhold. Alt i alt kan formentlig kun 5 à 10 % af Arealet indenfor de klimatisk fastlagte Grænser med Fordel anvendes til Kaffedyrkning. Forfatteren anslaaer hele Jordens potentielle Kaffe-dyrkningsareal til ca. 93 Mill. ha, hvoraf nu 5,2 Mill. ha er under Kaffe-kultur. Verdens Kaffe-forsyning vil altsaa næppe komme i Fare, selv om Forbruget skulde stige meget betydeligt. I en Aar-række har Kaffe-markedet lidt under Overproduktion. Brasilien, der ejer 60 % af Verdenens aktuelle Kaffeareal og 43 % af det potentielle Kaffedyrkningsomraade, vil sandsynligvis vedblive at være Verdenens førende Kaffe-land. Dog kan der ventes store Udvidelser i den Verdensdel, hvor Kaffen oprindeligt har hjemme, Afrika, der ganske vist endnu kun ejer 5 % af det aktuelle Kaffeareal, men hvis Andel af Verdens potentielle Kaffedyrkningsomraade anslaaes til 21 %.

Olof Jonassons Bog er en bredt anlagt og vel gennemført erhvervsgeografisk Undersøgelse, interessant ikke alene ved sine Resultater, men ogsaa ved sin Metode. Endvidere er den en indholdsrig og praktisk Haandbog for Købmænd og andre, der har Brug for Viden om Kaffens Produktions- og Afsætningsforhold.

Gudmund Hatt.

Ewald Ammende: Die Nationalitäten in den Staaten Europas.

Sammlung von Lageberichten des europäischen Nationalitäten-Kongresses. W. Braumüller Universitäts-Verlagsbuchhandlung, Wien-Leipzig 1931. XXIV+568 S. 8°. Ergänzungen 1932. 104 S. 8°.

Titlen er for omfattende. Bogen omhandler nemlig ikke alle Europas Nationaliteter, men en Del af de nationale Mindretal i nogle af Europas Stater. Blandt de Stater, hvis Forhold slet ikke behandles i Værket, kan nævnes Sovjetrusland og Frankrig. Publikationen indeholder Beretninger angaaende 40 nationale Mindretal, tilhørende 15 Folkeslag (Tyskere, Russere, Svenskere, Jøder, Ukrainere, Hviderussere, Litauere, Ungarere, Czekoslovaker, Slovenere, Kroater, Bulgarere, Grækere, Kataloniere, Baskere), levende i 14 Stater (Estland, Letland, Litauen, Polen, Danmark, Tyskland, Cze-